

ทฤษฎีเกสตาลท์ (Gestalt Theory) คืออะไร

คำว่า เกสตาลท์ (Gestalt) เป็นภาษาเยอรมัน แปลว่า แบบหรือรูปร่าง (Gestalt = form or Pattern) ต่อมาปัจจุบันแปล เกสตาลท์ว่า เป็นส่วนรวมหรือส่วนประกอบทั้งหมด (Gestalt = The wholeness) เป็นแนวคิดที่บอกว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์ โดยความคิดของมนุษย์ จะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย เช่น การนำในลักษณะของภาพรวมก่อนการเสนอส่วนที่แยกย่อยตามหัวข้อ ซึ่งทฤษฎีนี้ใช้อธิบายการรับรู้ภาพของมนุษย์ (Visual Perception) ด้วย

กลุ่มเกสตาลท์ (Gestalt Psychology) แนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตาลท์ แมกซ์ เวอร์ ไชเมอร์ (Max Wertheimer) และผู้ร่วมกลุ่มอีก 3 คน คือ เคอร์ท เลอวิน (Kurt Lewin) , เคอร์ท คอฟฟ์กา (Kurt Koffka) และวอล์ฟแกง โคลเลอร์ (Wolfgang Kohler) ซึ่งเป็นชาวเยอรมัน

ทฤษฎีเกสตาลท์ (Gestalt Theory) มีอยู่ 6 หัวข้อหลัก ได้แก่

- กฎแห่งความแน่นอนหรือชัดเจน The Law of Prägnanz (or Simplicity)
- กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity)
- กฎแห่งความใกล้ชิด (Law of Proximity)
- กฎแห่งการสิ้นสุด (Law of Closure)
- กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity)
- กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closer)

ทฤษฎีเกสตาลท์ จะช่วยเราเข้าใจการทำงานของสมองของมนุษย์ ความคิด เพื่อสื่อให้ผู้ที่ดูภาพเข้าใจ และคิดในสิ่งที่เราอยากจะให้คิดได้ โดยทฤษฎีนี้ ถูกใช้กันในศิลปะหลายแขนงอย่างแพร่หลาย

ทฤษฎีเหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่อการชักนำให้มองเห็น และการจัดเรียงองค์ประกอบให้ดีขึ้น

1. กฎแห่งความแน่นอนหรือชัดเจน The Law of Prägnanz (or Simplicity)

ตาของมนุษย์มักจะมองหาความเรียบง่าย บนโครงสร้างที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นข้อดีในการที่จะลดการประมวลข้อมูลของสมอง โดยเมื่อมนุษย์มองเห็นลักษณะที่เป็นโครงสร้าง ตาของมนุษย์จะมองหาความเป็นโครงร่างเดี่ยว และลดทอนความเป็นข้อมูลที่ซับซ้อนออก บางครั้งทฤษฎีนี้ ถูกใช้ในลักษณะของการเป็น (Figure) และ ส่วนประกอบหรือพื้นฐานของการรับรู้ (Background or Ground) ภาพที่ถ่าย ออกมา บางครั้งอาจมองว่าเป็นภาพ หรือบางครั้งก็ถูกมองว่าเป็น พื้นหลัง

2. กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity)

วัตถุที่อยู่จุดเดียวกัน มีความคล้ายคลึงของสี ขนาด รูปร่าง จะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันทั้งหมด เป็นสิ่งเดียวกันทั้งหมด กฎนี้ใช้กับการถ่ายภาพแบบ Pattern โดยการมองหา รูปร่าง ขนาด ลักษณะการเคลื่อนไหว หรือสี ซึ่งวัตถุในภาพ เมื่อเห็นความเหมือนอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ภาพทั้งภาพ จะถูกมองว่าเป็นสิ่งเดียวกันอย่างกลมกลืน ถึงแม้ว่าตัวแบบนั้นจะกระจัดกระจายกันก็ตาม แนวภาพที่สามารถใช้ทฤษฎีนี้ได้ ก็เช่นการถ่าย แนว street และอีกแนวหนึ่งที่ใช้ทฤษฎีนี้ได้ เช่นการถ่ายภาพสิ่งมีชีวิต จากธรรมชาติ เช่นรูปแบบของใบไม้ ดอกไม้ สัตว์ เปลือกหอย แต่ถ้าอยากให้โดดเด่นขึ้นมาก ก็โดยการสร้างความแตกต่างทางรูปร่าง การเรียงตัว หรือแตกต่างกันด้วยสีสัน นั่นเอง

3. กฎแห่งความใกล้ชิด (Law of Proximity)

วัตถุที่อยู่ใกล้กัน จะถูกมองว่ามีลักษณะที่คล้ายกัน เช่น ถ้าหากเดินเข้าไปในห้องที่มีวัตถุสองอันวางอยู่ จะรู้สึกว่าการวางนั้นมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนกัน หรือเมื่อเกิดสถานการณ์แบบนี้กับพฤติกรรมมนุษย์เช่น เมื่อเดินเข้าไปในห้องที่มีคนสองคนอยู่ด้วยกัน เราจะมองว่า สองคนนั้นรู้จักกัน ถึงแม้ว่าสองคนนั้นจะไม่รู้จักกันเลยก็ตาม เราใช้ทฤษฎีนี้ในการถ่ายภาพบุคคล เมื่อ

ถ่ายภาพบุคคลที่อยู่ด้วยกัน เราสร้างความรู้สึกให้อบอุ่น และความรู้สึกสัมพันธ์กันได้ โดยการให้จับมือ หรือสัมผัสกัน ฟังกัน หรือเอาหัวแตะเข้าหากัน

4. กฎแห่งการสิ้นสุด (Law of Closure)

เมื่อมีวัตถุที่ยังสร้างไม่สมบูรณ์ ยังไม่เสร็จ หรือมีบางส่วนขาดหายไป สมอของมนุษย์จะเติมส่วนที่ขาดนั้น เช่นการมองภาพ เส้นแสงของเงา หรือ ทางเดินที่ถูกลวงด้วยก้อนที่ห่างกัน สมอจะเติมส่วนที่หายไป และสร้างเรื่องราวให้สมบูรณ์ อาจจะใช้การเปลี่ยนมุมมองของภาพ เพื่อให้ภาพดูน่าในใจขึ้นได้

5. กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity)

เมื่อเห็นเส้นที่ไปทางเดียวกัน สมอก็จะคิดต่อไปว่า จะไปทิศทางในแนวเดียวกัน ถึงแม้ว่า ท้ายสุดแล้ว สองเส้นนั้นจะแยกออกไปก็ตาม ทฤษฎีนี้ ก็คือการใช้เส้นนำสายตานั่นเอง

6. กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closer)

ถึงแม้ว่าเรื่องราวยังไม่สมบูรณ์ แต่สมอจะชี้นำให้สามารถรับรู้ให้เป็นภาพสมบูรณ์ได้โดยอาศัยประสบการณ์เดิม กรณีนี้ ใช้กับการถ่ายภาพ เพื่อเน้น อารมณ์ ความรู้สึก หรือเรื่องราวที่สื่อออกมาในภาพ และต้องการให้ผู้ชมมองภาพ ได้คิดจินตนาการภาพต่อไป

การถ่ายภาพ ไม่จำเป็นต้องศึกษาเรื่องราวที่เป็นงานด้านศิลปะเท่านั้น แต่เราสามารถที่จะหาความรู้เพื่อเติมด้านอื่น เพื่อพัฒนาการออกแบบต่างๆได้

source : <https://expertphotography.com/gestalt-theory-photography/>

<https://www.photoschoolthailand.com/gestalt-theory/>